

Sosiaali- ja terveysministeriölle
Valtiovarainministeriölle

TÄYDENNYS LAUSUNTOON HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA EDUSKUNNALLE MAAKUNTAUUDISTUKSEKSI JA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISUUDISTUKSEKSI JA NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Rikosten ehkäisyyn kuuluvat kaikki ne toimet, joilla ehkäistään ja vähennetään rikoksia ja niistä aiheutuvia haittoja, ehkäistään ja vähennetään rikoksen tekemisen ja uhriksi joutumisen riskiä, vähennetään rikoksen pelkoa ja lisätään turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Paikallisen rikosentorjuntatyön yksi keskeinen tavoite on tehostaa ehkäisevää työtä niin, että rikoksia ja häiriöitä tapahtuu vähemmän ja ihmisten turvallisuus sekä turvallisuuden tunne paranevat. Rikosten ehkäisy kuuluu laajempaan turvallisuussuunnittelutyöhön yhdessä tapaturmien, ehkäisevän päihdetyön ja lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn kanssa. Kunnassa tapahtuvasta toiminnasta merkittävä osa on sellaista, joka vaikuttaa turvallisuuteen. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi maankäytön suunnittelu, yhdyskuntasuunnittelu, sosiaali- ja terveystoimi, tekninen toimi, päivähoito, nuorisotoimi, opetus- ja kulttuuri-toimi. Kunta tekee siis osana omaa toimintaansa päätöksiä, joilla on suuri vaikutus asukkaiden turvallisuuteen nyt ja tulevaisuudessa. Viranomaisten lisäksi turvallisuustyöhön ja rikosten ehkäisyyn tulee ottaa mukaan kolmannen sektorin toimijat, koska heillä on usein tietoa monenlaisten väestöryhmien, kuten vammaisten, etnisten vähemmistöjen, nuorten ja ikääntyneiden tilanteesta. Sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen osa turvallisuussuunnittelun toimijoista jäisi kunnalle, kuten yhdyskuntasuunnittelu, koulu-, sivistys- ja nuorisotoimi, osa taas siirtyisi maakunnille, kuten sosiaali- ja terveyspalvelut.

Oikeusministeriön yhteydessä toimiva rikosentorjuntaneuvosto on valmistellut ministeri Lindströmille osana oikeudenhoidon kehittämisohjelmaa rikosentorjuntaohjelman Turvallisesti yhdessä.

(<http://www.rikosentorjunta.fi/fi/index/julkaisut/knasallinenrikosentorjuntao>)

hjelma.htm). Ohjelman valmistelussa tuli selkeästi esille, että rikosten ehkäisy tulee kytkeä tiiviimmin kunnan muihin suunnitelmiin ja rikosten ehkäisyyn kytkeytyvää yhteistyötä ja verkostoitumista parantaa viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa. Turvallisuussuunnittelutyöhön kuuluvat tehtävät kuuluisivat hallituksen esitysluonnoksessa sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädännöksi kuntien ja maakuntien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistehtäviin. Tämän vuoksi on tärkeää, että rikosten ehkäisy sisältyy strategiseen suunnitteluun, toimintaa koordinoidaan ja sille on rakenteet sekä maakunnan että kunnan tasolla.

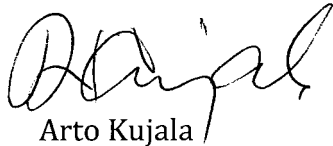
Oikeusministeriö ehdottaa, että Maakuntalakiin 6 § maakunnan tehtävälöihin lisätään kohtaan 2. joka nykyisellään on ” sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijatuki kunnille ja ehkäisevät palvelut” turvallisuusnäkökulma seuraavasti ”sosiaalisen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön tuki kunnille ja ehkäisevät palvelut”. Näin ehkäisevä työ (päihteiden, tapaturmien ja rikosten ehkäisy) ja terveyden edistäminen muodostaisivat kokonaisuuden maakuntiin. Kaikkien näiden ehkäisy edellyttää laajaa, moniammatillista, sektorit ylittävää yhteistyötä, mikä edellyttää koordinaatioita sekä maakunnan että kunnan tasolla. Rikoksantorjuntaohjelmassa ehdotetaan, että jokaiseen kuntaan/seutukuntaan nimetään yhdyshenkilö tai koordinaattori, jonka tehtäviin kuuluu rikoksantorjunnan edistäminen ja koordinaatio alueella. Tehtävä voidaan liittää osaksi laajempaa turvallisuustyötä. Koordinaattorin tehtävä sijoittuisi luontevasti maakuntiin.

Rikosten ehkäisyn ja muun turvallisuustyön liittäminen maakuntien tehtäviin myös parantaisi kuntalaisten yhdenvertaisuutta. Pienten kuntien osalta uudistus voi toteutuessaan antaa lisämahdollisuuksia, jos maakunnille tulee rooli yhteistyö-, koordinaatio- ja asiantuntijantehtävissä rikosten ehkäisyyn liittyen.

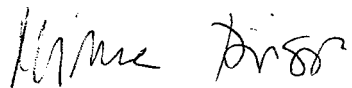
Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että kunnilla säilyy vastuu väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Nykyisen kuntalain (2015/410) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Kunnat tekevät vaihtelevasti turvallisuussuunnitelmia. Kunnan tehtävä on edelleen uudistuksen jälkeenkin valmistella kerran valtuustokaudessa laajempi hyvinvointikertomus valtuustolle ja seurata kunnan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Rikoksen ehkäisyn liittäminen osaksi sähköistä hyvinvointikertomusta on linjattu kansallisessa rikoksantorjuntaohjelmassa keinoksi liittää rikoksantorjunta-asiat kunnan strategiaan, toiminnan ja talouden suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Hallituksen esitysluonnoksessa sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädännöksi todetaan, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien koordinaation luonteva paikka on kuntien keskushallinnossa, jolloin voidaan varmistaa poikkihallin-

nollisuuden toteutuminen myös muutosvaiheessa. Paikallisiin hyvinvoinnin- ja turvallisuusryhmien toimintaan tulee sisällyttää rikosten ehkäisyn näkökulma.

Arto Kujala
Osastopäällikkö

Minna Piispa
Rikoksentorjuntaneuvoston pääsihteeri

